

Muutosten vauhdittamana aina eteenpäin

27.12.2023

Viime vuosien nopeat ja yllättävät toimintaympäristön muutokset ovat tuoneet entistäkin selkeämmin esille yritysten muutoskyvykkyyden merkityksen. MYRSKY-hankkeella vahvistetaan mikro- ja pk-yritysten muutoskyvykkyyttä, vihreää siirtymää ja digitalisaatiota. Samalla tehdään näkyväksi ammattikorkeakoulun monipuolista osaamista ja keinoja yritysten tukemiseen niiden haasteissa, sekä suuntaamaan ajattelua ja toimintaa mahdollisuuksien ja ratkaisujen löytämiseen.

Olemme haastatelleet MYRSKY-hankkeessa eteläpohjalaisia yrityksiä selvittääksemme, minkälaisia muutoksia menestys on vaatinut. Tähän artikkeliin haastattelimme E. S. Lahtinen Oy:n toimitusjohtaja Mika Lahtista. Artikkeli on osa Muutoskyvykkyys menestyksen avaimena -sarjaa.

Jo vuodesta 1928 moottoripyöräkauppaa, koneiden korjausta ja kelkkoja vaimon käyttöön

Nykyisen toimitusjohtaja Mika Lahtisen isoisän isä Samppa Lahtinen aloitti yritystoimintansa legendaaristen Indiana-pyörien kauppiaana 1928. Hän oli idearikas ja etenkin metallin sekä erilaisten laitteiden käsittelijänä erityisen taitava. Hän rakensi vaimolleen kelkkoja, jotka herättivät kiinnostusta ja tilauksia kotikylältä ja vähitellen kauempaakin. Samppa Lahtinen korjasi esimerkiksi maatalouskoneita, puulinjastoja ja sahoja kauppiaan työn lisänä. Kelkkojen kysynnän lisääntyessä hän loihti koneita niiden sarjatuotantoa mahdollistamaan. Aluksi energian lähteenä käytettiin lihasvoimaa, höyrykonetta ja esimerkiksi moottoripyörän

moottoreita, kunnes Kouraan tuli sähköt vuonna 1947.

Jokainen uusi sukupolvi tuo lisää osaamista yritykseen

Mikan vaari Eero peri isältään teknisen luovuuden ja taidon. Hänen käsistään syntyi kelkkatuotantoon jalaksentaittokone, joka on käytössä edelleen. Vaarin veljet Paavo ja Unto antoivat oman osaamisensa ja panoksensa Esloihin myös. Paavo oli rakentaja ja innostunut tekniikasta, kuten Eerokin. Unto oli puolestaan kirjanpitäjä ja hänen intohimonsa numeroihin täydensi perheyrityksen kehittymisen ja kasvamisen. Pojat tulivat yritykseen luonnollisesti täydentämään ja jatkamaan isänsä työtä, kuten tuohon aikaan ja kasvavassa yrityksessä oli normaalia. Nykyään tämäkin asia on toisin, kun Mika Lahtinen on valittu toimitusjohtajaksi ulkopuolisen rekrytoinnin ja valintaprosessin läpäisseenä, työkokemuksensa ja osaamisensa perusteella parhaana ehdokkaana.

> *Kun on omistajia paljon, ja jos omasta perheestä valitaan, pitää prosessin olla puolueeton ja läpinäkyvä, selventää Mika Lahtinen valintaprosessia.*

Kolmas polvi Raimo ja Tapio Lahtinen siirsivät E. S. Lahtisen tietokoneiden aikaan ja alihankinta sai vakiintuneen roolin. Neljännen polven tehtävässä haastaa digitalisaatio ja kansainvälistyminen.

E. S. Lahtinen Oy:n toiminta-ajatus on vuonna 2023 ”*suunnittelee ja valmistaa ekologisia ESLA-liikuntavälineitä ympärivuotiseen, turvalliseen ja mukavaan liikuntaan sisällä ja ulkona. Alihankinnassa liikeidea on keskittyä metalliosien valmistukseen puristustekniikkaa hyödyntäen*”. (E. S. Lahtinen Oy:n verkkosivut) Perustekeminen on siis pysynyt Sampan viitoittamalla tiellä, vaikka E. S. Lahtinen Oy, Esla-tuoteperhe ja maailma on muuttunut yli 90 vuoden ja kolmen sukupolven aikana melkoisesti.

Hiekoituslaki laittoi pyörät jalasten alle

Kun laki katujen kunnossapidosta velvoitti vuonna 1978 kunnat ja tontinomistajat estämään talviliukkautta kaduilla, niitä alettiin yleisesti hiekoittaa. (Finlex, 31.8.1978/669) Kun jalasten alle tuli kitkaa, ei Esla jäänyt paikoilleen, vaan alettiin kehittämään. Tuli liukujalakset ja sitten erilaisia pyörävaihtoehtoja. Pyörille nousun tuloksena syntyi 1990-luvulla Raimo Lahtisen kehittämä Esla-potkupyörä, jossa on kääntyvät etupyörät. Mika Lahtinen uskoo, että hiekoitukseen reagoiminen lisäämällä pyörät päätuotteeseen, on ollut ratkaisevan tärkeä vaihe yrityksen historiassa. Tämä on osoittanut todellista muutoskyvykkyyttä ja -rohkeutta Lahtisilta. Moni yritys jää pitämään kiinni sinnikkäästi siitä, mitä on aina ollut, mutta Lahtiset eivät antaneet hiekan tai perinteen tihkaista, vaan jatkoivat matkaansa laajemmalla tuoteperheellä kohti kansainvälisiäkin markkinoita.

Seuraava käänteentekevä vaihe yrityksessämme oli, kun laajeneva yritys ja terve taloudellinen kehitys mahdollisti sopimusvalmistuskumppanuuden solmimisen Mäkelä Alu Oy:n kanssa 1990-luvulla, toteaa Mika Lahtinen. Sitä ennen alihankinta oli toiminut epäsäännöllisemmin sesongin tasaajana, mutta vakavaraisuuden lisääntyessä E. S. Lahtinen Oy saattoi ottaa omasta tekemisestään enemmän vastuuta suhteessa työn

tilaajayritykseen. Vähitellen kumppaneiksi on vakiintuneet monet ovi- ja ikkunavalmistajat.

Tuotantopäällikkö Timo Kantola on tehnyt meillä pian 40 vuoden uran ja hän teki 90-luvulla sitkeästi tarjouksia, että alumiiniosien sopimusvalmistus lähti käyntiin. Nykyään alumiini- ja teräsosien alihankinnan osuus tuotannostamme on noin puolet, kertoo Mika.

Seuraavaksi sähköistyminen

Esloihin tulee lisää vauhtia ja niille avautuu uusia markkinoita, kun kelkkaperheeseen tulee sähköllä kulkevia ajoneuvoja. Samaan aikaan kehitetään kevyempää alumiinirunkoa. Kehittäjät ja innovaattorit löytyvät edelleen omasta laajenevasta perheestä. Jälleen mennään kohti uutta, ja Mikan johdolla koko henkilökunta on mukana ja innoissaan.

Mika on tullut toimitusjohtajaksi taloon vuonna 2017. Hänen vaikutuksestaan vientiin alettiin suhtautua rohkeammin ja luottavaisemmin. Markkinointipäällikkö Raija Soukan taitavasti rakentama jälleenmyyjäverkosto on viimeisen kahden vuoden (2021 ja 2022) aikana lisännyt vientiä isoin harppauksin ja nykyään viennin osuus Eslan myynnistä on 40 %. Oma osuutensa tähän kasvuun on mukavalla yllätysmainoksella, kun kanadalainen tv-tähti, Catfishin toinen juontaja Nev Schulman, sometti Esla-kelkan kanssa julistaen ”perheet, jotka potkuttelevat yhdessä, pysyvät yhdessä”. Kanadan jälleenmyyjältä loppuivat kelkat sillä kertaa nopeasti.

Vastuullisuus vauhdittaa

E. S. Lahtinen Oy työllistää oman kylän väkeä Seinäjoen Kourassa. Yritys tukee pienellä kotikylällään monenlaista toimintaa ja tekee Kouraa tunnetuksi. Raaka-aineet ovat pääasiassa kotimaisia, tuotteet kestävät ja kulkevat uusiutuvalla energialla puhtaasti. Kansainvälisillä markkinoilla suomalaisuus ja Suomi ovat heidän kelkoissaan ylpeästi esillä ja yritys tukee osaltaan vaihtotaseen parantamista.

Ilmastonmuutos, vihreä siirtymä ja vastuullisuuden vaatimukset yrityksille tuovat E. S. Lahtiselle myötätuulta. Sen toiminta ja tuotteet ovat aivan esimerkillisiä tässä ajassa.

Mika Lahtinen arvelee, että oma kehitys, pieni ja näppärä firma, joka pystyy reagoimaan kohtuu helposti sekä kestävä kehitys tukee meitä pienen kylän työllistäjänä. Sillä on myönteistä merkitystä nyt, kun sertifikaatti pitää olla joka asiaan.

Nopea reagointi, kehitys ja kyky muuttua on valttia tulevaisuudessakin

Korona-aika lisäsi perheiden yhdessäoloa ja hyvät talvet lisäsivät kelkkojen menekkiä. Sitten tuli sota ja talvi 2023, jolloin sähkön hinta nousi huippuunsa, inflaatio lähti vauhtiin ja korot nousivat. Ihmisten ostokyky ja -halukkuus katosi yhtäkkiä. Jälkeenpäin katsottuna Mika toteaa, että olisi pitänyt reagoida vieläkin nopeammin.

Huonot ajat opettavat enemmän, sanoo Mika.

Tulevina kysymyksinä ja muutosten ajureina Mika luettelee:

- Miten USAn markkinat kehittyy – tuleeko sinne kilpailija, kuinka käy hintatason?
- Ilmastonmuutos, leudot tulevat talvet, miten käy lumirajan?
- Ikärakenteen kehitys tukee potkupyörien kysyntää. Mutta millaisia ne pitää tulevaisuudessa olla, kun teknologia-sukupolvet käyttävät niitä?
- Tekoäly, mihin kaikkeen sitä voi käyttää hyödyksi ja onko siitä haittaa jossain?

Mika Lahtinen on tullut toimitusjohtajaksi vuonna 2017. Hänellä oli takanaan työuraa vieraan palveluksessa yli 18 vuotta. Hän toi hyväksi havaitsemiaan työtapoja mukanaan ja pyrkii matalan organisaation avulla avoimeen keskustelukulttuuriin ja vastuun antamiseen oman työnsä ammattilaiselle. Mika toteaakin, että kyllä täällä arki pyörii ilman minuakin ja monesti vain siunaan tekemisen. Tällainen työyhteisö edellyttää luottamusta joka suuntaan. Hyvästä ilmapiiristä ja työnantajakuvasta kertoo myös se, että E. S. Lahtinen Oy ei ole kohdannut työvoiman rekrytoimisessa ongelmia.

Ensi vuonna hallitukseen nimitetään neuvonantajaksi *advisor* perheen ulkopuolelta laajentamaan edelleen osaamista ja näkökulmia.

Mikan vinkit uudelle yrittäjälle tai nuoreen yritykseen:

- *Toimialoja on paljon monenlaisia, omaan visioon pitää uskaltaa uskoa vaikka menis välillä kivillekin, ensimmäiseen töyssyyn ei saa pysähtyä.*
- *Jos on valmistava yritys, katso alusta lähtien läpimenoaikoja. Palvelualalla on toiset haasteet.*
- *Puuhastelusta pois!! Alusta lähtien brändin rakentaminen. Me suomalaiset emme pysty halvalla työvoimalla kilpailemaan maailmalla, olemme hyviä valmistamaan mutta ei osata olla takki leviällä silloon ku pitääs.*

Vielä yksi kysymys Mikalle: ihmiset, prosessit vai koneet?

> *Ihmiset on tärkein ja ainut voimavara, niiden kanssa tasataan vuorenhuippuja ja laaksoja. Toki prosesseillakin on iso merkitys ja meilläkin on paljon niissä kehitettävää. Koneet ja laitteet tulee prosessien rinnalla, vastaa Mika Lahtinen.*

Esla luistaa ja kulkee jatkossakin, siihen voimme luottaa. Kourassa ei jäädä ihmettelemään maailman muuttumista, vaan seurataan ennusmerkkejä ja kehitetään kelkkaa sekä yritystä sen ympärillä.

Aila Hemminki
asiantuntija, TKI
SeAMK

Kirjoittaja toimii asiantuntijana MYRSKY-hankkeessa.

Toimenpiteet tuotetaan Myrsky – Yritysten muutoskyvykkyys, vihreä siirtymä ja digitalisaatio Länsi Suomessa -hankkeessa, joka on Euroopan unionin osarahoittama. Hanke rahoitetaan REACT-EU-välineen määrärahoista osana unionin covid-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

Lue lisää Myrsky-hankkeesta.

Lähteet:

E. S. Lahtinen Oy. Yritys – E.S.Lahtinen Oy (esla.fi)

Finlex. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa-… 669/1978 – Ajantasainen lainsäädäntö – FINLEX ®

Asiasanat:

muutoskyvykkyys, pienyritys, yrittäjyys, suomalainen tuote, hyvä työnantaja